

Nader onderzoek platte schijfhoren

In het kader van de Wet
natuurbescherming

Plangebied: Zeven deelgebieden Krimpenerwaard
Opsteller(s): J.W.E. Janse

ecoresult
ecologisch advies en onderzoek

Nader onderzoek platte schijfhoren

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon	
Plangebied	Zeven deelgebieden Krimpenerwaard
Opsteller(s)	J.W.E. Janse
Datum	15-12-2022
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20221207v01
Aantal pagina's	17
Opdrachtgever	Arcadis Nederland B.V.
Contactpersoon	G. van Delft
Kwaliteitscontrole	L. Boon
Projectleider	L. Boon
Wijze van citeren	Janse, J.W.E., 2022. Nader onderzoek platte schijfhoren. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Zeven deelgebieden Krimpenerwaard. Kenmerk: ER20221207v01. Ecoresult B.V., Alblasserdam
Ecoresult B.V. Edisonweg 10- unit 320 2952 AD Alblasserdam 078 75 184 12 info@ecoresult.nl www.ecoresult.nl	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Onderzoeksvragen	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Omschrijving plangebied	5
2.1	Algemeen	5
3	Onderzoeksmethodiek	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Platte schijfhoren	6
3.3	Onderzoeksmaterialen	7
4	Resultaten nader onderzoek	8
4.1	Platte schijfhoren	8
4.2	Conclusie onderzoeksresultaten	10
5	Effectbeoordeling	12
5.1	Habitatrichtlijn	12
5.1.1	Platte schijfhoren	12
5.2	Voorwaarden voor ontheffing	12
6	Maatregelen	13
6.1	Platte schijfhoren	13
7	Conclusies en aanbevelingen	14
7.1	Conclusies	14
8	Geraadpleegde bronnen	15
8.1	Literatuur	15
8.2	Internet	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Arcadis Nederland B.V. heeft Ecoresult B.V. een nader onderzoek naar platte schijfhoren uitgevoerd in het plangebied: Krimpenerwaard. De aanleiding van dit verzoek is de voorgenomen herinrichting van de Krimpenerwaard. Uit een bronnenonderzoek is gebleken dat in het gebied potenties aanwezig zijn voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen platte schijfhoren. Zodoende was nader onderzoek naar platte schijfhoren noodzakelijk om te vast te stellen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn en zo ja, hoe in het kader van de Wet natuurbescherming gehandeld dient te worden. In voorliggende rapportage worden de resultaten beschreven.

De resultaten van voorliggende rapportage zijn drie jaar geldig. Mochten de voorgenomen ontwikkelingen wijzigen dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

1.2 Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Is platte schijfhoren aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor platte schijfhoren?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en/of het essentiële functionele leefgebied behouden?
4. Is ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk?
5. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?

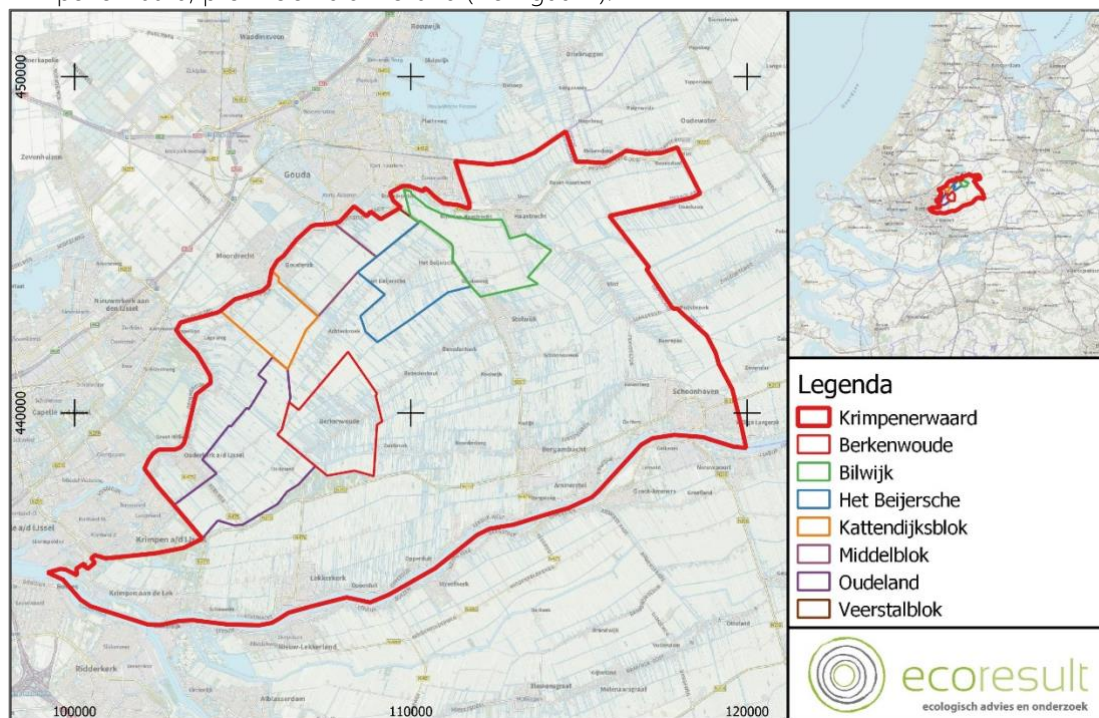
1.3 Leeswijzer

In deze rapportage worden allereerst het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna volgt een beschrijving van de werkwijze van het onderzoek, de resultaten van het onderzoek en een effectbepaling van de geplande werkzaamheden. Aansluitend wordt beschreven welke maatregelen genomen dienen te worden negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Er wordt afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

2 Omschrijving plangebied

2.1 Algemeen

Het plangebied omvat zeven deelgebieden binnen de Krimpenerwaard, gemeente Krimpenerwaard, provincie Zuid-Holland (zie Figuur 1).

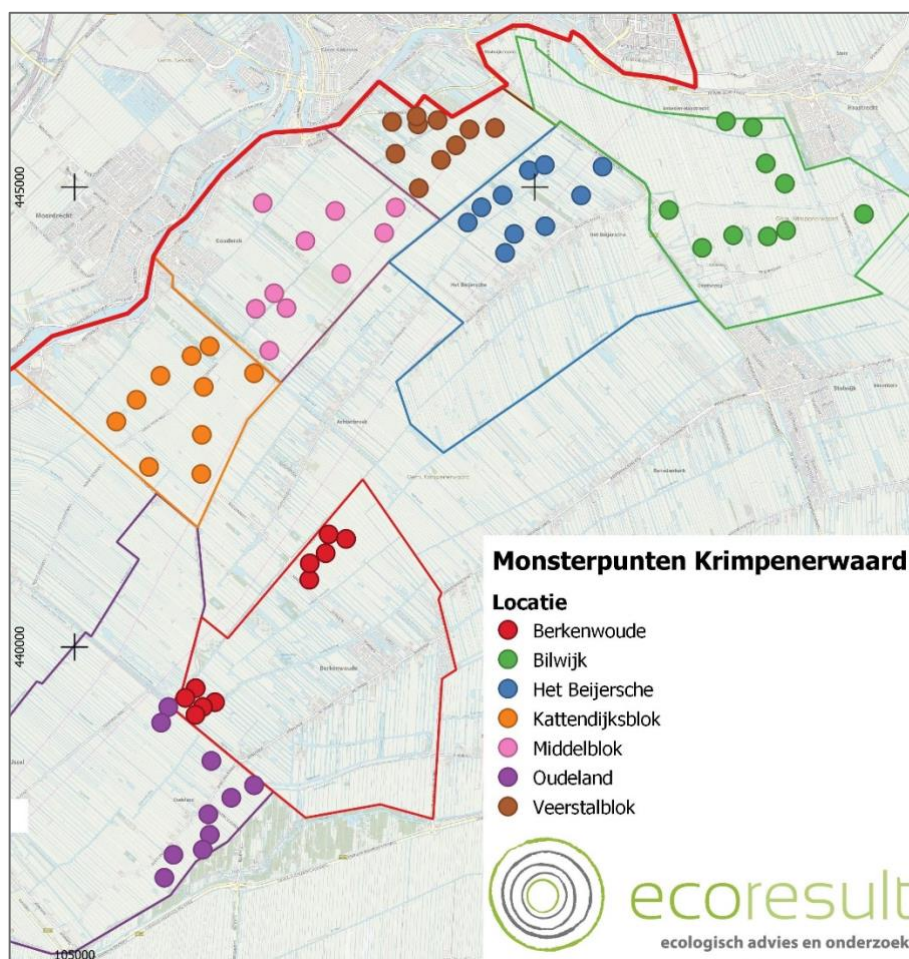

Figuur 1: Ligging plangebied en de onderzochte deelgebieden, voor regionale ligging zie kaartinzet rechtsboven (Kaartbron: OpenTopo)

3 Onderzoeksmethodiek

3.1 Algemeen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor de platte schijfhoren geldende standaard. De onderzoeksperiode is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook invulling gegeven.

Figuur 2: Locaties die op platte schijfhoren bemonsterd zijn, per locatie 10 monsters. Bron: OpenTopo.

3.2 Platte schijfhoren

Onderzoek naar de aanwezigheid van platte schijfhoren is uitgevoerd conform de methodiek van:

- STOWA soortenprotocol Platte schijfhoren *Anisius vorticulus*,
- Profielen Habitatsoorten, Platte schijfhoren (*Anisius vorticulus*) H4056. Versie 1. September 2008.

Voor dit onderzoek zijn in september zeven gebieden op tien locaties bemonsterd (zie Figuur 2). Het kaartmateriaal met de monsterlocaties zijn aangeleverd door R. Terlouw p basis zijn zijn gebiedskennis. Voor een detailoverzicht van de uiteindelijk in het veld bemonsterde locaties zie

BIJLAGE. Elke monsterlocatie bestaat uit een watersysteem met rijke water en oevervegetatie in de vorm van lisdodde, fonteinkruiden, eendenkroos-achtigen en draadalgen. De eerste drie bezoeken hebben plaatsgevonden voordat de watersystemen zijn geschoond, de laatste vier bezoeken hebben plaatsgevonden nadat deze watersystemen waren geschoond. De bezoeken zijn zodanig uitgevoerd dat op iedere locatie een half uur is bemonsterd en de aanwezige schijfhorens op locatie zijn gedetermineerd. Op deze wijze was het mogelijk om één deelgebied per dag volledig te monstern en in kaart te brengen. Een locatie bestaat uit tien monsters. De bemonsterde locaties betreft: Bilwijk, het Beijersche, Veerstaalblok, Kattendijk, Middelblok, Berkenwoude en Oudeland. Per locatie zijn alle schijfhorens gedetermineerd. Voor onderzoeksmomenten, weergegevens en volledigheid van het onderzoek, zie Tabel 1.

3.3 Onderzoeksmaterialen

Bij het onderzoek naar platte schijfhoren waren de onderzoekers bij elk onderzoek uitgerust met:

- Loep TRIPLET 10x – 18mm
- RAVON amfibieënnet

Tabel 1: Onderzoeksmomenten platte schijfhoren en weergegevens met eigen waarnemingen in het veld.

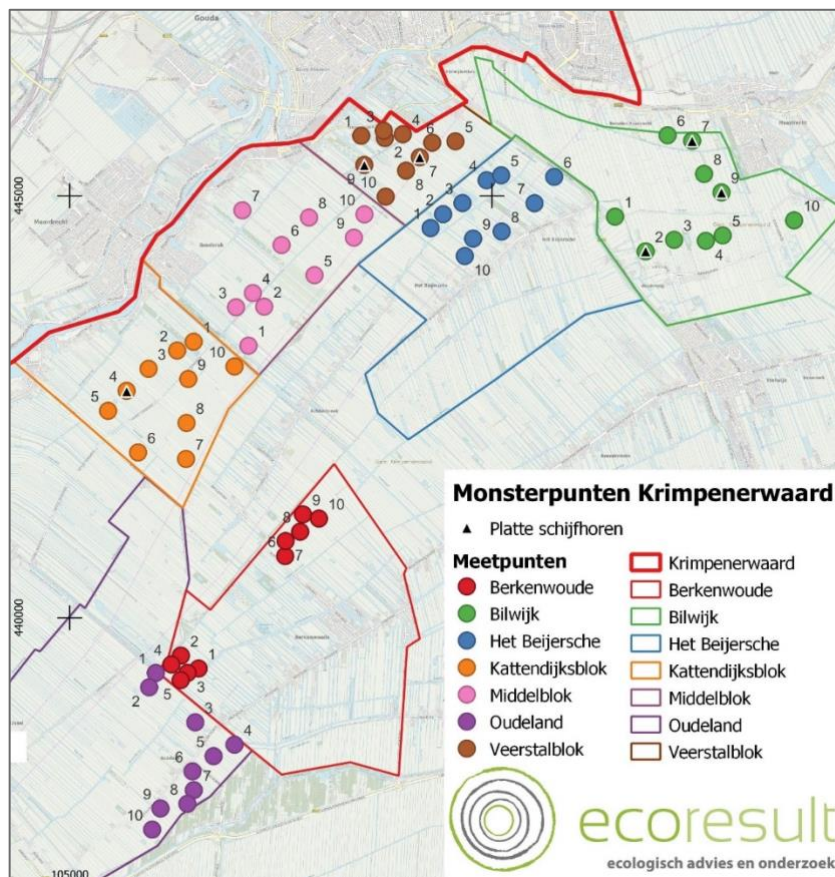
Datum	Type onderzoek	Locatie	Aantal monsters	Onderzoekers	Materiaal
05-09-2022	Leefgebied platte schijfhoren	Bilwijk	10	J.W.E. Janse	RAVON-amfibieënnet, Loep
12-09-2022	Leefgebied platte schijfhoren	Het Beijersche	10	J.W.E. Janse	RAVON-amfibieënnet, Loep
19-09-2022	Leefgebied platte schijfhoren	Veerstaalblok	10	J.W.E. Janse	RAVON-amfibieënnet, Loep
21-09-2022	Leefgebied platte schijfhoren	Kattendijk	10	S. van Baren	RAVON-amfibieënnet, Loep
22-09-2022	Leefgebied platte schijfhoren	Middelblok	10	S. van Baren	RAVON-amfibieënnet, Loep
23-09-22	Leefgebied platte schijfhoren	Berkenwoude	10	S. van Baren	RAVON-amfibieënnet, Loep
24-09-22	Leefgebied platte schijfhoren	Oudeland	10	S. van Baren	RAVON-amfibieënnet, Loep

4 Resultaten nader onderzoek

4.1 Platte schijfhoren

Tijdens het onderzoek zijn in de volgende deelgebieden platte schijfhorens aangetroffen (zie Figuur 3):

- Bilwijk
- Kattendijksblok
- Veerstalblok

Figuur 3: Monsterpunten waar platte schijfhoren is waargenomen (zwarte driehoek) binnen de deelgebieden van de Krimpenerwaard. Bron: OpenTopo.

In deelgebied Bilwijk zijn totaal zes platte schijfhorens aangetroffen in drie verschillende monsters. Overige waarnemingen betreft 44 individuen van de draaikolkschijfhoren, 73 gekielde schijfhoren en vijf gewone schijfhoren (zie Figuur 4). In deelgebied Kattendijksblok is totaal één platte schijfhoren waargenomen in monster 4. Overige waarnemingen betreffen één gewone schijfhoren, één gekielde schijfhoren en 26 draaikolkschijfhoren. In deelgebied Veerstalblok zijn totaal vier platte schijfhorens (zie Figuur 5) waargenomen in twee verschillende monsters. Overige waarnemingen betreft één draaikolkschijfhoren, twee gekielde schijfhoren en één gewone schijfhoren (zie Tabel 2).

Tabel 2: Waargenomen schijfhorens per deelgebied.

Deelgebied Bilwijk										
Vastgestelde schijfhorens	Monster:									
Soort:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Draaikolkschijfhoren	-	-	2	-	-	13	-	17	12	-
Gekielde schijfhoren	-	2	1	-	-	4	2	26	37	1
Gewone schijfhoren	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-
Platte schijfhoren	-	2	-	-	-	-	1	-	3	-

Deelgebied Kattendijksblok										
Vastgestelde schijfhorens	Monster:									
Soort:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Draaikolkschijfhoren	16	-	-	1	-	-	-	2	5	2
Gekielde schijfhoren	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gewone schijfhoren	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Platte schijfhoren	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-

Deelgebied Veerstaldijk										
Vastgestelde schijfhorens	Monster:									
Soort:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Draaikolkschijfhoren	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Gekielde schijfhoren	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
Gewone schijfhoren	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Platte schijfhoren	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-

In de overige deelgebieden waren de sloten geschoond voordat hier bemonsterd was. Dit heeft geresulteerd in geen waarnemingen van (platte) schijfhorens in deze deelgebieden. Verwacht wordt dat onder omstandigheden waarbij de vegetatie nog intact is er wel (platte) schijfhorens aanwezig zijn.

Figuur 4: Gekielde schijfhoren (rechts) en gewone schijfhoren (links) zoals waargenomen in een monster 9 te Bilwijk. Foto: J.W.E. Janse | Ecoresult B.V.

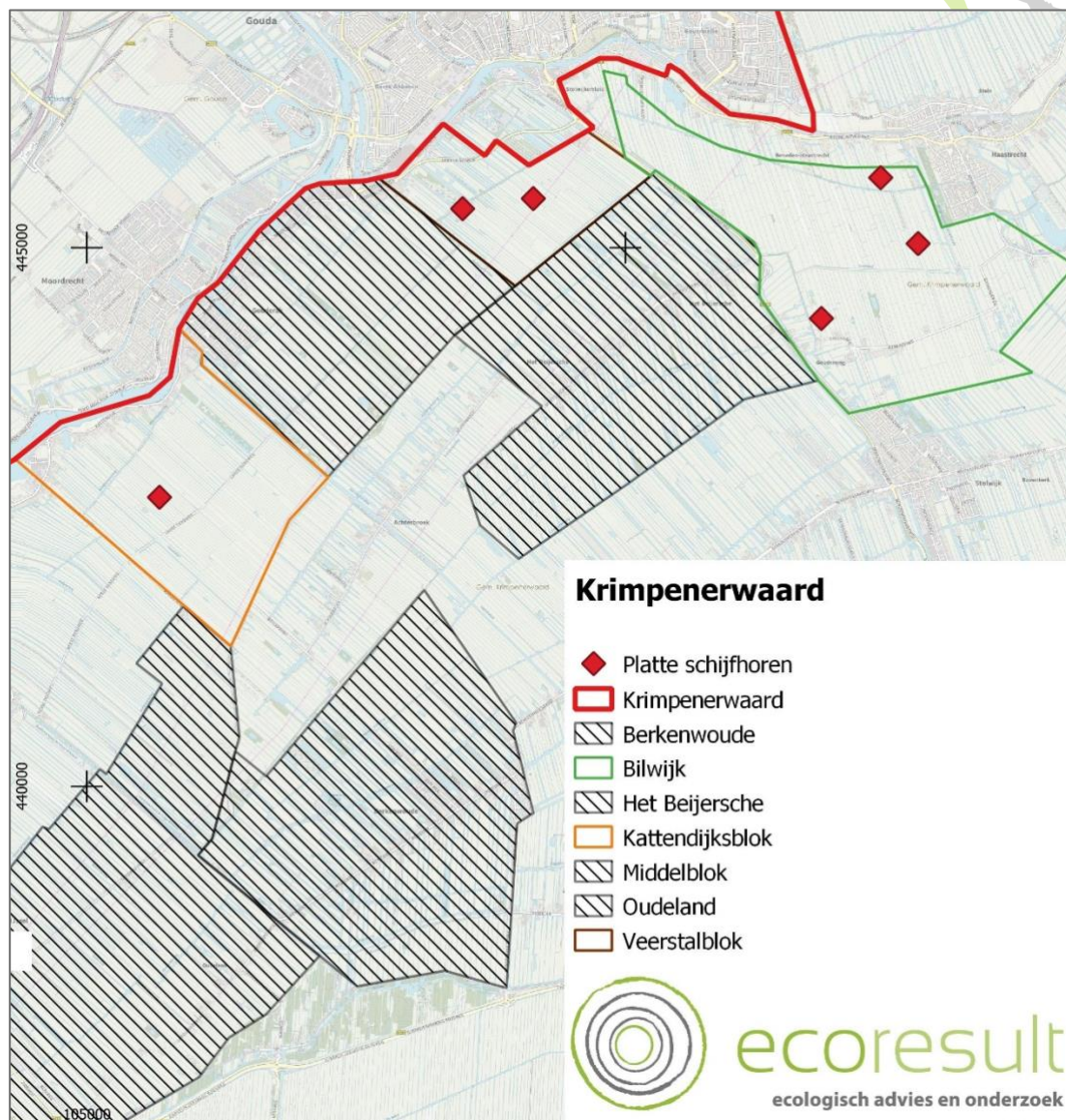

Figuur 5: Platte schijfhoren. Foto: Ecoresult B.V.

4.2 Conclusie onderzoeksresultaten

- Binnen het plangebied is aanwezig:
 - 6 vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van platte schijfhoren.
 - 3 locaties in bilwijk (6 individuen)
 - 1 locatie in kattendijksblok (1 individu)
 - 2 locaties in veerstalblok (4 individuen)
 - Potenties voor platte schijfhoren in 4 deelgebieden.

In Figuur 6 staan alle vindplaatsen van platte schijfhoren in het plangebied en de gebieden waar de soort niet is aangetroffen maar waar wel potenties aanwezig zijn (gearceerd) weergegeven.

Figuur 6: Overzicht van alle vindplaatsen van platte schijfhoren in het plangebied, gearceerd de deelgebieden waar platte schijfhoren niet is aangetroffen maar wel potenties aanwezig zijn. Kaartbron: OpenTopo

5 Effectbeoordeling

5.1 Habitatrichtlijn

5.1.1 Platte schijfhoren

Tijdens het onderzoek zijn in de deelgebieden Bilwijk, Kattendijksblok en Veerstablok platte schijfhorens aangetroffen. De overige deelgebieden zijn geen platte schijfhorens aangetroffen vanwege tussentijdse schoningswerkzaamheden. De potentie voor platte schijfhorens is derhalve niet uitgesloten.

Door de werkzaamheden (herinrichting van het plangebied worden vaste rust- en verblijfplaatsen en daarmee essentieel functioneel leefgebied van platte schijfhoren weggenomen.

Hierdoor is sprake van overtreding van onderstaande verbodsbepalingen:

- Art 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Art 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

5.2 Voorwaarden voor ontheffing

Een ontheffing (of een vrijstelling) kan uitsluitend worden verleend, als voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden. Een uitgebreidere uiteenzetting van de voorwaarden is opgenomen in Bijlage 1:

- Afwezigheid van reële alternatieven (planning, werkwijze, locatie).
- Wettelijk belang van de werkzaamheden (verschilt per beschermingscategorie).
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort. Dit is onder andere afhankelijk van de ruimtelijke spreiding van de soort in de directe omgeving. Dit kan worden voorkomen door het treffen van voldoende mitigerende/compenserende maatregelen.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal een toetsing van de belangen en de alternatieven plaatsvinden en een ecologische toetsing. De richtlijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken. In de praktijk wordt hier soms (sterk) van afgeweken.

6 Maatregelen

6.1 Platte schijfhoren

In totaal zullen als gevolg van de werkzaamheden tenminste de volgende ecologische waarden verloren gaan:

- Platte schijfhoren
 - 6 vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied.
 - Potentie voor vaste rust- en verblijfplaatsen in de deelgebieden waar de soort nu niet is aangetroffen.

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om de functionaliteit van het gebied te blijven behouden voor platte schijfhoren. Deze mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met een ecooloog en de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol zodra de werkzaamheden bekend zijn. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde onder de betrokkenen bekend te zijn en op het werk aanwezig te zijn.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

In opdracht van Arcadis Nederland B.V. heeft Ecoresult B.V. een nader onderzoek naar platte schijfhoren uitgevoerd in het plangebied: Krimpenerwaard. De aanleiding van dit verzoek is de voorgenomen herinrichting binnen het plangebied. De activiteiten kunnen schadelijke effecten hebben op platte schijfhoren. De Wet natuurbescherming kan hierdoor worden overtreden.

In voorliggend hoofdstuk zijn de aangetroffen natuurwaarden en vervolgstappen uitgesplitst in onderstaande tabel. Voor een nadere uitwerking wordt verwezen naar Hoofdstuk 4 (Resultaten onderzoek), Hoofdstuk 5 (Effectenbeoordeling) en Hoofdstuk 6 (Maatregelen).

Tabel 3: Onderzochte en/of aangetroffen beschermde soorten en vervolgstappen.

Soort	Functie plangebied	Aantal	Negatief effect	Ontheffing nodig	(Mitigerende) maatregelen	(Mitigerende) maatregelen (aantal)
Platte schijfhoren	Vaste rust- en verblijfplaats	6	Ja	Ja	Ja	n.t.b.
	Essentieel leefgebied	6	Ja	Ja	Ja	n.t.b.
	Potentieel vaste rust- en verblijfplaats	4 deelgebieden	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	n.t.b.
	Potentieel essentieel leefgebied	4 deelgebieden	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	n.t.b.

8 Geraadpleegde bronnen

8.1 Literatuur

- STOWA soortenprotocol Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*,
- Profielen Habitatsoorten, Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*) H4056. Versie 1. September 2008.

8.2 Internet

PDOK (Publieke Dienstverlening Op Kaart)

<https://www.pdok.nl/>

Bijlage 1 Voorwaarden ontheffing

Een ontheffing (of een vrijstelling) kan uitsluitend worden verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

1. Geen andere bevredigende oplossing:
 - De vraag of er een bevredigende andere oplossing is, bestaat uit drie delen:
 - Wat is het probleem of de specifieke situatie waarom de handeling plaatsvindt?
 - Zijn er andere oplossingen voor dit probleem?
 - Indien er andere oplossingen zijn, welke gevolgen heeft dit dan voor de verbodsbepalingen?
2. Sprake van een in de wet genoemd belang
 - Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:
 - In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats:
 - Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom:
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten:
 - Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben:
 - Voor soorten beschermd onder de Vogelrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:
 - In het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid.
 - In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
 - Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren.
 - Ter bescherming van flora en fauna.
 - Voor onderzoek en onderwijskundige doelen.
 - Voor het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doelen samenhangende teelt.
 - Om kleine hoeveelheden van bepaalde vogels onder bepaalde omstandigheden te vangen, te houden of te gebruiken.

3. Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.
 - Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime, voor soorten van de Vogelrichtlijn is dit: “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”
 - Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moeten de volgende vragen worden beantwoord:
 - Wat is de staat van instandhouding (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijk verspreidingsgebied)?
 - Wat is het effect van het verlenen van de ontheffing op de betrokken populatie(s)?
 - Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal een toetsing van de belangen en de alternatieven plaatsvinden en een ecologische toetsing. De richtlijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken. In de praktijk wordt hier soms (sterk) van afgeweken.